

חק לישראל – פרשת חוקת יום ג'

(יג) וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוּן אֶל מְלָאכֵי יִפְתָּח בִּי לָקַח יִשְׂרָאֵל אֶת אֶרְצֵי בְּעֵלוֹתוֹ מִמִּצְרַיִם מֵאֶרְצוֹ וְעַד הַיַּבֵּק וְעַד הַיַּרְדֵּן וְעַתָּה הִשְׁיבָה אֶתְהֶן בְּשָׁלוֹם: (יא) וַאֲמַר מַלְכֵי דְבְנֵי עַמּוּן לְאֶזְרֵי יִפְתָּח אֲרֵי נְסִיב יִשְׂרָאֵל יֵת אֲרַעֵי בְּמִסְקִיָּה מִמִּצְרַיִם מֵאֶרְצוֹנָא וְעַד יוֹבְקָא וְעַד יִרְדְנָא וְכַעֲן אֲתִיב יֵתְהֶן בְּשָׁלוֹם:

(יד) וַיֹּסֶף עוֹד יִפְתָּח וַיִּשְׁלַח מְלָאכֵים אֶל מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוּן: (יז) וְאוֹסִיף עֵדוֹ יִפְתָּח וְשִׁלַּח אֶזְרֵיָן לֹת מַלְכֵי דְבְנֵי עַמּוּן:

(טו) וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה אָמַר יִפְתָּח לֹא לָקַח יִשְׂרָאֵל אֶת אֶרְצֵי מוֹאָב וְאֶת אֶרְצֵי בְּנֵי עַמּוּן: (טז) וַאֲמַר לִיה כִּדְנָן אֲמַר יִפְתָּח לֹא נְסִיב יִשְׂרָאֵל יֵת אֲרַעֵי דְמוֹאָב וְיֵת אֲרַעֵי בְנֵי עַמּוּן:

רס"י

(יח) את כל דבריו – התנאי שצויניהם. לפני
ה' במלפא – למקום שנאספו כולם, שהשכינה

כתובים – תהילים פרק עג' טז'-כ'

(טז) וְאַחֲשֵׁבָה לְדַעַת זֹאת עֲמֹל הִיא {הוֹא} בְּעֵינַי: (טז) וְחֲשִׁיבִית לְמַדַּע יֵת דָּא לַעוֹת הוֹא בְּעֵינַי:

(יז) עַד אָבוֹא אֶל מְקוֹדְשֵׁי אֵל אֲבִינָה לְאַחֲרִיתָם: (יז) עַד זְמַן פּוֹרְקָנָא דְאִיתִי לֹת מְקוֹדְשֵׁי אֵלֵהָ אֲתַבִּין לְסוּפְהוֹן:

(יח) אַךְ בְּחֻלְקוֹת תְּשִׁית לָמוֹ הַפְּלָתָם לְמִשׁוֹאוֹת: (יח) בְּרַם בְּקַבְלִיא שׁוֹיֵתָא לְהוֹן דְּמִיתָנּוֹן לְשִׁהוֹתָא:

(יט) אֵיךְ הָיָה לְשִׁמְיָה כְּרָגַע סָפּוֹ תָמוּ מִן בְּלָהוֹת: (יט) הַכְרִין הוּוֹ לְצֵדוֹ כְּשַׁעֲתָא כְּלוֹ אֲשַׁתִּיעוֹן מִן אֲתַרְגְּשִׁין:

(כ) בְּחֻלּוֹם מְהַקִּיץ אֲדָנִי בְּעִיר צִלְמָם תִּבְזָה: (כ) הֵיךְ חֲלָמָא מִן גְּבַר דְּמַתְעַר יֵי לְיוֹם דִּינָא רַבָּא בְּאַתְעַר יֵתְהוֹן מִן בֵּית קְבוּרַתְהוֹן בְּרַגְזוֹ דְּמוֹתְהוֹן תִּבְסַר:

רס"י

(יז) ואחשבה – כלכלי. לדעת זאת – מה היא
מדתו של הקב"ה כן הוא עמל בעיני נראית
היתה מדה זאת לי עמל ולא משפט:

(יז) עד – אשר באתי. אל מקדשי אל – אשר
בירושלים, וראיתי מה שאירע בסנחריב ואז
הבינותי לאחרית הרשעים שהוא לאבדון
ואמרתי אך כל הטובה הבאה להם חלקות
הם שהקב"ה מחליק להם הדך שלהם שיהא
נוחה וחלקה למען לא יתנו לב לשונ אליו
ויאבדו:

(יח) אך בחלקות תשית למו – כל הטובה
הבאה להם שהרי סופם הפלתם למשואות:
(יט) מן בלהות – מן שדים:
(כ) כחלום מהקיץ – כשינה שאין לה קץ
שהוא שינת עולם כן היתה להם וילא מלאך
ה' ויך במחנה אשר (ישעיה ל"ז). אלני בעיר
כלמס תבזה – בירושלים שהרעו עליה שם
תבזה כלם דמותם ונשכרו כלם:

חק לישראל – פרשת חוקת יום ג'

משנה – גיטין פרק ו'

(א) האומר התקבל גט זה לאשתי או הולך גט זה לאשתי, אם רצה לחזור, יחזור. האשה שאמרה התקבל לי גטי, אם רצה לחזור, לא יחזור. לפיכך אם אמר לו הבעל אי אפשי שתקבל לה אלא הולך ותן לה, אם רצה לחזור, יחזור. רבן שמעון בן גמליאל אומר, אף האומרת טול לי גטי, אם רצה לחזור, לא יחזור:

רע"ב – (א) האומר התקבל. אם רצה לחזור יחזור – דגט חוז הוא לה ואין חזין לאדם שלא מדעתו: לא יחזור – דכיון לאינה שותיה עליה הרי הוא כידה ונתגרסה מיד

(ב) האשה שאמרה התקבל לי גטי, צריכה שתי כתי עדים. שנים שאומרים בפנינו אמרה ושנים שאומרים בפנינו קבל וקרע, אפילו הן הראשונים והן האחרונים, או אחד מן הראשונים ואחד מן האחרונים ואחד מצטרף עמהן. נערה המארסה, היא ואביה מקבלין את גטה. אמר רבי יהודה, אין שתי ידים זוכות פאחת, אלא אביה מקבל את גטה בלבד. וכל שאינה יכולה לשמור את גטה, אינה יכולה להתגרש:

רע"ב – (ב) צריכה – להביא לפנינו שתי כיתי עדים: שנים שאומרו בפנינו אמרה – לו לקבלו: ושנים שאומרו בפנינו קבל וקרע – ובשעת השמד שנו, שגזרו על המנות והיו קורעים הגט מיד, שלא ייראה: ואפילו הן כו' – שהשנים שאמרה בפניהם הם עומים ראו כשקבלו: או אחד מן הראשונים ואחד מן

(ג) קטנה שאמרה התקבל לי גטי, אינו גט עד שיגיע גט לידה. לפיכך אם רצה הבעל לחזור, יחזור, שאין קטן עושה שליח. אבל אם אמר לו אביה, צא והתקבל לבתי גטה, אם רצה להחזיר לא יחזיר. האומר תן גט זה לאשתי במקום פלוני ונתנו לה במקום אחר, פסול. הרי היא במקום פלוני ונתנו לה במקום אחר, פשוט. האשה שאמרה התקבל לי גטי במקום פלוני וקבלו לה במקום אחר, פסול. רבי אליעזר מכשיר. הבא לי גטי במקום פלוני והביאו לה במקום אחר, פשוט:

רע"ב – (ג) במקום אחר פסול – שהבעל מקפיד שאין ראונו שילעיו עליו סם: הרי היא במקום פלוני – אינו אלא כמראה מקום, סם תמלחנה: ורבי אליעזר מכשיר –

(ד) הבא לי גטי, אוכלת בתרומה עד שיגיע גט לידה. התקבל לי גטי, אסורה לאכול בתרומה מיד. התקבל לי גטי במקום פלוני, אוכלת בתרומה עד שיגיע גט לאותו מקום. רבי אליעזר אוסר מיד:

חק לישראל – פרשת חוקת יום ג'

למכשיר כשקבלו במקום אחר, למראה מקום היא לו ומשעת קבלה איגרשה לה, לפיכך משעה שפירש מלפניה חסורה, שמא מלאו חוץ לעיר וקבלו הימנו. ואין הלכה כר"א:

רע"ב – (ז) הבא לי גטי אוכלת בתרומה – אם אשת כהן היא. עד שיגיע גט לידה: לאותו מקום – שכן אמרה לו לא תהא שולחי אלא סם: ורבי אליעזר אוסר מיד – משפירש מאכלה. ורבי אליעזר לטעמיה

(ח) האומר כתבו גט ויתנו לאשתי, גרשוה, כתבו אגרת ויתנו לה, הרי אלו יכתבו ויתנו. פטרוה, פרנסוה, עשו לה כנמוס, עשו לה כראוי, לא אמר בלום. בראשונה היו אומרים, היוצא בקולר ואמר כתבו גט לאשתי, הרי אלו יכתבו ויתנו. חזרו לומר, אף המפרש והיוצא בשירא. רבי שמעון שזירי אומר, אף המוספין:

הוא: כנימוס – כחוק. לא ידעין אי חוק גט אי חוק מזון וכסות. וכן כראוי: היוצא בקולר – ליהרג בזין המלכות: ואמר כתבו – רע"פ שלא אמר תנו: יכתבו ויתנו – לאגב פחדיה טריד ולא פריש: המפרש – לים: והיוצא בשירא – למדבריות: המסוכן – חולה. והלכה כר"ש שזירי:

רע"ב – (ה) כתבו אגרת וכו' – שהגט קרוי אגרת שכן כתוב בו ואגרת שבוקין: פטרוה לא אמר כלום – ללמא לשון פטור וחובה קאמר, להקל מעליה חובות שחייבת: פרנסוה – לשון עשיית צרכיה כמו מוליאס לפרנסה וכו'. הלכך לא ידעין אי צרכי הגט הוא, שלא תהא זקוקה ליצם, אי צרכי מלבוש וכסות

(י) מי שהיה משלף לבור ואמר כל השומע את קולו יכתוב גט לאשתי, הרי אלו יכתבו ויתנו. הבריא שאמר כתבו גט לאשתי, רצה לשחק בה. מעשה בבריא אחד שאמר כתבו גט לאשתי, ועלה לראש הגג ונפל ומת. אמר רבן שמעון בן גמליאל, אמרו חכמים, אם מעצמו נפל, הרי זה גט. אם הרוח דחאתו, אינו גט:

הוכיח סופו על תחלתו, הרי זה גט, ומעשה נמי צבריא וכו'. והלכה כרבן שמעון בן גמליאל:

רע"ב – (ו) ואמר כל השומע את קולו – ופירש שמו וסם עירו: לזה לשחק בה – הואיל ולא אמר תנו: מעשה צבריא – מפרש בגמרא דחסורי מחסרא והכי קתני, ואם

(ז) אמר לשנים תנו גט לאשתי או לשלשה כתבו גט ויתנו לאשתי, הרי אלו יכתבו ויתנו. אמר לשלשה תנו גט לאשתי, הרי אלו יאמרו לאחרים ויכתבו, מפני שעשאן בית דין, דברי רבי מאיר. וזו הלכה העלה רבי חנינא איש אונו מבית האסורין, מקבל אני באומר לשלשה תנו גט לאשתי, שיאמרו לאחרים ויכתבו, מפני שעשאן בית דין. אמר רבי יוסי, נומיננו לשליח, אף אנו מקבלין, שאפלו אמר לבית דין הגדול שבירושלים תנו גט לאשתי, שילמדו ויכתבו ויתנו. אמר לעשרה כתבו גט לאשתי, אחד בותב ושנים חותמין. בלכם כתבו, אחד בותב ובלם חותמין. לפיכך אם מת אחד מהן, הרי זה גט בטל:

לעדים לחתום, ללאו ז"ד שוינהו לזות על אחרים אלא עדים שוינהו, והן הן שולחיו הן הן עדיו. ואם אמר לג' כתבו ותנו גט לאשתי,

רע"ב – (ז) אמר לשנים תנו גט לאשתי – רע"ג ללא אמר כתבו ותנו, הרי אלו יכתבו בעלמם. ולא יאמרו לסופר אחר שיכתוב, ולא

חק לישראל – פרשת חוקת יום ג'

משמו של ר"ע שהיה חנוך צבית האסורים:
 נומינו לשליח – אמרנו לרבי חנינא שנעשה
 שליח בהלכה זו לאמרה צבית המדרג: ילמדו
 – אם אינם יודעים לכתוב. ילמדו לכתוב עד
 שיכתובו הן בעלמון:

אע"פ שהן ראוין ליעשות צ"ל, כיון דזהדיח
 אמר להו כחצו, לאו צ"ל שוינהו אלל עדים:
 אמר לג' חנו – ולא אמר כחצו: הרי חלו
 יאמרו – לעדים אחרים, לכתוב ולחתום
 וליתן, מפני שעשאן צ"ל: מצית האסורים –

גמרא – גיטין דף סד' ע"ב

וכל שאינה יכולה לשמור את גיטה: תנו רבנן קטנה היודעת לשמור את
 גיטה מתגרשת ושאינה יודעת לשמור את גיטה אינה מתגרשת ואיזו היא
 קטנה יודעת לשמור את גיטה כל שמשמרת גיטה ודבר אחר מאי קאמר
 אמר רבי יוחנן הכי קאמר כל שמשמרת דבר אחר מחמת גיטה מתקיף לה
 רב הונא בר מנחם הא שוטה בעלמא היא אלא אמר רב הונא בר מנחם
 משמיה דרב אחא בריה דרב איקא כל שמבחנת בין גיטה לדבר אחר אמר
 רב יהודה אמר רבי יוחנן הכי קאמר כל שמשמרת דבר אחר מחמת גיטה
 מתקיף לה רב הונא בר מנחם הא שוטה בעלמא היא אלא אמר רב הונא
 בר מנחם משמיה דרב אחא בריה דרב איקא כל שמבחנת בין גיטה לדבר
 אחר אמר רב יהודה אמר רבי אסי צרור וזורקו אגוז ונוטלו זוכה לעצמו
 ואין זוכה לאחרים חפץ ומחזירו לאחר שעה זוכה בין לעצמו ובין לאחרים
 כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי דא ודא אחת היא מאי דא ודא אחת
 היא אמר רב חסדא אחד זה ואחד זה זוכה לעצמו ואין זוכה לאחרים מתיב
 רב חנינא וורדאן כיצד משתתפין במבוי מניח את החבית ואומר הרי זו
 לכל בני המבוי ומזכה להם ע"י בנו ובתו הגדולים וע"י עבדו ושפחתו
 העברים האי שפחה היכי דמי אי דאתיא שתי שערות מאי בעיא גביה אלא
 לאו דלא אתיא שתי שערות וקתני זוכה לאחרים שאני שיתופי מבואות
 דרבנן אמר רב חסדא אישתיק וורדאן מאי הוה ליה למימר כל דתקון רבנן
 כעין דאורייתא תקון ואידך כי אמרינן כל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון
 במילתא דאית לה עיקר מה"ת אבל מילתא דלית לה עיקר מן התורה לא:

רש"י על הגמרא

דבר אחר שאינו דומה לו וסבורה שהיא
 גיטה: הא שוטה בעלמא היא – ואין לך
 משלחת וחוזרת יותר ממנה למלל קתני
 שמשמרת שטר אחר מכלל ללא שטר הוא
 אלא מידי ללא דמי ליה: [כרור וזורקו] –
 קטן שנותנין לו כרור וזורקו וכשנותנין לו אגוז

אינה מתגרשת – לכתוב ושלחה מציתו מי
 שמשלחה ואינה חוזרת יתה זו שמשלחה
 וחוזרת הכי דרשינן לה ציבמות צפרק חרש
 שנשא (דף קיג) הלכך אפילו בקבלת אביה
 אינה מתגרשת: כל שמשמרת דבר אחר
 מחמת גיטה – שאם אבדה גיטה משמרת

חק לישראל – פרשת חוקת יום ג'

– מאנסי וורלניא מקוס: משתתפים במצוי – להיות כל החלכות מוליאין לחוכו ויטלטלו ככולן: את החצית – שהיין בחוכה לשיחוף דסתם שיחוף ציין: מאי בעיא גביה – הרי היא יולאת בסימנין: שיחופי מזבואות דרבנן – דמלאורייתא אינ אסור להכניס ולהוציא אללא מרשות היחיד לכשות הרבים: אשתיק וורלאן – נאלס שלא השיב תשובה על תירוצ זה:

נוטלו: זוכה לעלמו ואינו זוכה לאחרים – אם זוכה אדם לחברו דבר ע"י אותו קטן שמסר בידו החפץ ואמר זכה בחפץ זה לפלוני לא זכה ואם זכ הגותן לחזור חוזר: חפץ ומחזירו לאחר שעה – כשחזרעין אותו ממנו: זוכה אף לאחרים – ומדרכנן: לא ולא – שתי תקנות אלו דינן שוה: מאי אחת היא – שניהם לזכות או שניהם שלא לזכות: וורלאן

זוהר – חוקת דף קפג' ע"א

ויעש משה כאשר צוה וגו'. אמאי לעיני כל העדה. אלא, בגין דאהרן הוה רחיקא דעמא, יתיר מפלא, ולא יימרון דהא אתנגיד על ידא דמשה. ומשה משיך לאהרן במליו, עד דסליקו לטורא, וכל ישראל הוו חמאן, בשעתא דאפשיט משה לבושי דאהרן, ואלביש לון לאלעזר:

מאי טעמא משה (נ"א ולאהרן). אלא משה אלבשינון לאהרן פד סליק לכהנא, הדא הוא דכתיב וילבש משה את אהרן את בגדיו, וכתיב (ויקרא ח) וילבש אותו את המעיל. השתא. משה אעדי מניה, מה דיהב ליה. וקודשא בריך הוא אעדי מניה, מה דיהב ליה. ותרווייהו אפשיטו ליה לאהרן מפלא, ומשה אעדי לבר, וקודשא בריך הוא לגו. ועד דאעדי משה, קודשא בריך הוא לא אעדי, זכאה חולקא דמשה:

זכאה חולקיהון דצדיקניא, דקודשא בריך הוא בעי ביקריהון. אתקין קודשא בריך הוא לאהרן, ערסא ומנרתא דדהבא דנהרא. ומדידיה נטיל, מההוא מנרתא דהוה דליק בכל יומא תרי זמני ואסתים פום מערתא ונחתו:

רבי יהודה אומר, פום מערתא הוה פתיחא, דכל ישראל הוו חמאן לאהרן שכיב, ובוצינא דמנרתא דליק קמיה, וערסיה נפיק ועייל, ועננא חד קאים עליה. וכדין ידעו ישראל דהא אהרן מית. וחמו דהא אסתלקו ענני פבוד, הדא הוא דכתיב ויראו כל העדה כי גוע אהרן וגו', והא אוקמוה. ועל דא פכו לאהרן כל בית ישראל, גוברין ונשין וטף, דהא רחיקא מפלהו הוה:

רבי שמעון אומר, הני תלתא אחין עלאין קדישין, אמאי לא אתקברו באתר חד, ושׂיפין אתבדרו, חד הכא, וחד הכא, וחד באתר אחרא. אלא אית דאמרי, באתר דבעאן ישראל לאסתכנא ביה, מית כל חד וחד, בגין לאגנא עלייהו, ואשתזבון, אבל כל חד וחד מית פדקא חזי עלייהו. מרדים בקדש, בין צפון לדרום. אהרן לסטר ימינא. משה פדקא חזי ליה. אחיד ההוא טורא לטורא דאהרן, וכניש לקבורתא דמרדים לגבי ההוא טורא, אחיד

חק לישראל – פרשת חוקת יום ג'

לְתַרְי סְטָרִי. וְעַל דָּא אַתְקַרֵי הַר הָעֵבְרִים, דְתַרְי סְטָרִי טוּרָא דְמַעְבְּרִי, וְאַחִיד לְסְטָרָא דָּא וְלְסְטָרָא דָּא:

זְכָאָה חוּלְקִיהוֹן דְצַדִּיקָיָא בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי. וְאַף עַל גַּב דְאַיְנוּן בְּאַתְר אַחְרָא, בְּעֵלְמָא אַחְרָא עֲלָאָה, זְכוּתֵהוֹן קַיִימָא בְּעֵלְמָא דָּא, לְדַרְי דְרִין. וּבְשַׁעְתָּא דִּישְׂרָאֵל תִּיַיְבִין בְּתִיּוּבְתָא קַמִּי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וּגְזִירָה אַתְגְּזֹר עֲלֵייהוּ, כְּדִין קַאֲרִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְצַדִּיקָיָא דְקַיִימִי קַמִּיהָ לְעֵילָא, וְאוּדַע לֹון, וְאַיְנוּן מְבַטְלֵי הָהִיא גְזִירָה, וְחַיִּיס קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲלֵייהוּ דִּישְׂרָאֵל. זְכָאִין אִיְנוּן צַדִּיקָיָא, דְעֲלֵייהוּ כְּתִיב (ישעיה נח) וְנָחַף יְיָ תָמִיד וְגוֹ':

הלכה – הרמב"ם הלכות פרה אדומה פרק א

(ו) כל המזמין הפוסלין בקדשים פוסלין בפרה שנאמר אשר אין בה מום היתה יוצא דופן או מחיר או אתנן או טרפה או שנרבעה פסולה שכל הפוסלין את הקדשים למזבח פוסלין את הפרה ואף ע"פ שהיא כקדשי בדק הבית הואיל וקראה הכתוב חטאת ומותר ליקח אותה מן העכו"ם ואין חוששין שמא רבעה העכו"ם שאינו מפסיד בהמתו יתירה פרה על הקדשים שהעבודה פוסלת בה שנאמר אשר לא עלה עליה עול ובעגלה ערופה אומר אשר לא עובד בה אשר לא משכה בעול מה עול האמור בעגלה עשה שאר עבודות כעול אף עול האמור בפרה יפסול בה שאר עבודות כעול אלא שהעול פוסל בין בשעת עבודה בין שלא בשעת עבודה ושאר עבודות אין פוסלות אלא בשעת עבודה כיצד קשר עליה העול אע"פ שלא חרש בה פסולה הכניסה לדוש אינה נפסלת עד שידוש בה וכן כל כיוצא בזה רכב עליה נשען עליה נתלה בזנבה ועבר בה את הנהר קפל עליה את המוסירה נתן טליתו עליה נתן עליה כסות של שקים פסולה קשרה במוסרה אם היתה מורדת וצריכה שמירה כשירה ואם לאו פסולה שכל שמירה שאינה צריכה משוי הוא עשה בה סנדל שלא תחלק פירש טליתו עליה מפני הזבובין כשירה זה הכלל כל שהוא לצרכה כשירה לצורך אחר פסולה נעשית בה מלאכה מאליה או שעלה עליה עול מאליו אם לרצונו פסולה שנאמר אשר לא עובד בה שאם עובד בה לרצונו ה"ז כמי שעבד בה לפיכך אם שכן עליה העוף כשירה עלה עליה זכר פסולה ואצ"ל שהמעוברת פסולה הכניסה לרבקה ודשה מאליה כשירה הכניסה כדי שתינק ותדוש פסולה שהרי עשה לרצונו וכן כל כיוצא בזה:

לע"נ

זאב וזיים בן שרה, משה דוד בן סולטנה סוזן מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סולטנה סוזן מלכה בת שמואל, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.